

Sygn. akt *I ACa 1339/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Roman Stachowiak /spr./

Sędziowie: SSA Hanna Małaniuk

SSA Bogdan Wysocki

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 4 maja 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P.**

przeciwko **I. P.**

przy udziale prokuratora Prokuratury (...) M. F.

unieważnienie związku małżeńskiego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 września 2015 r. sygn. akt XII C 1048/13

1. oddała apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 332 zł, w tym VAT, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Bogdan Wysocki Roman Stachowiak Hanna Małaniuk

Sygn. akt IA Ca 1339/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo o unieważnienie małżeństwa z następującym uzasadnieniem:

Strony zawarły związek małżeński w obecności duchownego w Parafii C. K. w G.. Zawarcie związku małżeńskiego zostało potwierdzone w dniu 21 lipca 2012r. przez kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w G. za numerem (...). W czasie rozmowy kanoniczno – duszpasterskiej przed zawarciem związku małżeńskiego powód oświadczył, że ma wiedzę, iż pozwana chorowała na depresję, co pozwana potwierdziła.

W dniu 29 listopada 2012r. ze związku stron urodziła się J. P.. Ze względu na niepobieranie przez pozwaną w okresie ciąży leków pojawiły się u niej objawy choroby, to jest drgawki, trudności ze snem, zmiany nastroju, rozkojarzenie i nadmierna drażliwość. W związku z takim stanem przez okres dwóch tygodni pozwana przebywała w szpitalu. Po powrocie ze szpitala stosunki między stronami wyglądały tak jak w okresie wcześniejszym, w szczególności strony nie czyniły sobie wzajemnie zarzutów. Wkrótce jednak strony zapoznały się z postawioną pozwanej diagnozą w postaci schizofrenii paranoidalnej, co spowodowało kłótnie i awantury pomiędzy stronami. Ostatecznie w grudniu 2013r. strony rozeszły się. Strony ustaliły, że po rozejściu się ich małoletnia córka przebywać będzie naprzemiennie u każdego z nich. Na tym tle dochodziło pomiędzy stronami do konfliktów. Aktualnie, na mocy orzeczenia sądowego, dziecko pozostaje pod opieką powoda, a u pozwanej spędza trzy weekendy w miesiącu.

Pozwana choruje psychiatrycznie od dziewiętnastego roku życia. Od 2005r. pozwana pozostaje pod stałą opieką psychiatryczną w (...) w G.. Od 2012r. pozwana odbywa artterapię w Centrum (...) w G.. Od 2 stycznia 2015r. pozwana zarejestrowana jest na oddziale dziennym psychiatrycznym (...) w G. ze wstępnym rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej z zespołem schizoafektywnym.

W świetle powyższych ustaleń brak zdaniem Sądu Okręgowego podstaw do uwzględnienia powództwa. Wprawdzie zgodnie z art. 12 § 1 krop nie może zawierać małżeństwa osoba dotknięta chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym, jednakże ze zdania drugiego tego paragrafu wynika, że jeżeli stan zdrowia lub umysłu takiej osoby nie zagraża małżeństwu ani zdrowiu przyszłego potomstwa i jeżeli osoba ta nie została ubezwłasnowolniona całkowicie, sąd może zezwolić jej na zawarcie małżeństwa. Według Sądu Okręgowego, w świetle wydanej w sprawie opinii biegłych uznać należy, że do takiego zezwolenia doszłoby, co daje podstawę do oddalenia powództwa o unieważnienie małżeństwa.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył apelacją powód, domagając się zmiany wyroku i uwzględnienia powództwa ewentualnie uchylecia wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Apelujący zarzucił naruszenie przepisu art. 12 § 1 krop w związku z art. 17 krop.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest całkowicie nieuzasadniona. Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy i wyciągnięte na ich podstawie wnioski oraz ocenę dowodów i ocenę prawną z niewielkimi uwagami, o jakich mowa niżej i ustalenia te, wnioski oraz ocenę dowodów i ocenę prawną uznaje za własne i stanowiące podstawę swojego rozstrzygnięcia. Co do faktów, które są istotne dla oceny zasadności powództwa, nie było rozbieżności w zeznaniach stron. Strony różnie natomiast zeznawały co do tego, czy pozwany przed zawarciem związku małżeńskiego wiedział o chorobie psychicznej powódki. Zeznania pozwanego w tym temacie różniły się również od zeznań niektórych przesłuchanych świadków. Okoliczności dotyczące tych różnic nie są jednak istotne. Poza sporem było, że powódka w momencie zawierania związku małżeńskiego była dotknięta chorobą psychiczną, nie mogła ona zatem jako chora psychicznie zawrzeć małżeństwa zgodnie z art. 12 § 1 zd. 1 krop. Art. 12 § 1 zd. 1 krop dopuszczał jednak możliwość wyrażenia zgody przez sąd na zawarcie małżeństwa przez osobę chorą psychicznie lub dotkniętą niedorozwojem umysłowym, jeżeli stan zdrowia lub umysłu takiej osoby nie zagraża małżeństwu ani zdrowiu przyszłego potomstwa i jeżeli osoba ta nie została ubezwłasnowolniona psychicznie. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z 9 maja 2002r., III CZP 7/2002, w sprawie unieważnienia małżeństwa z powodu choroby psychicznej albo niedorozwoju umysłowego jednego z małżonków sąd ustala istnienie okoliczności wymienionych w art. 12 § 1 zd. 2 krop. Innymi słowy chodzi o ustalenie, czy gdyby pozwana przed zawarciem małżeństwa ubiegała się o takie zezwolenie, to by je otrzymała. Dokonane przez sąd ustalenia, wynikające również i to przede wszystkim z zeznań samych stron, a także wnioski wynikające z opinii biegłego dra med. J. T. (k. 452 – 462, 513 – 514, 555) wskazują na wysokie prawdopodobieństwo, że pozwana uzyskałaby zezwolenie na zawarcie małżeństwa. Powód twierdził, że nie był poinformowany o chorobie psychicznej pozwanej, co w istocie nie ma znaczenia dla oceny zasadności powództwa. Istotne jest natomiast to, że strony przed ślubem utrzymywały ze sobą kontakty przez okres około roku i że relacje pomiędzy stronami w okresie tym, jak również po zawarciu małżeństwa były dobre, a żadne okoliczności, w tym również te, na jakie zwrócił uwagę powód, nie wskazywały na zagrożenie z powodu zawarcia małżeństwa z

pozwaną. Dokumentacja lekarska przeanalizowana przez biegłego uprawniała do złożenia jednoznacznego wniosku, że stan psychiczny pozwanej w chwili zawarcia związku małżeńskiego nie nasuwał zastrzeżeń. Pozwana mianowicie wyróżniała się stabilnymi cechami przechorobowymi osobowości, uzyskała kwalifikacje zawodowe (psycholog), miała dobre kontakty z ludźmi, zainteresowania i charakteryzowała się dobrą sprawnością intelektualną, nie miała też zaburzeń toku i treści myślenia, czyli znajdowała się w stanie remisji.

Uzupełniając wnioski wynikające z opinii biegłego, należy dodać, że był to niewątpliwie bardzo długi okres remisji, skoro objawy choroby nie były dla powoda zauważalne przez dłuższy czas przynajmniej w takim stopniu, aby uznał za stosowne ze względu na stan pozwanej przemyślenie decyzji do zawarcia związku małżeńskiego. Objawy takie dostrzegł powód dopiero dłuższy czas po ślubie, gdy znał już diagnozę.

W konsekwencji uznać należało, że w momencie zawarcia związku małżeńskiego istniały okoliczności, o jakich mowa w art. 12 § 1 zd. 2 krop, w tym okoliczności nie wskazujące w jakimkolwiek stopniu na zagrożenie dla przyszłego potomstwa stron, co uzasadniało oddalenie powództwa o unieważnienie małżeństwa z powodu choroby psychicznej pozwanej.

Z przyczyn powyższych i na podstawie art. 385 kpc i art. 98 § 1 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc i § § 6, 13 i 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.

Bogdan Wysocki Roman Stachowiak Hanna Małaniuk

--	--	--